

Charles Stewart Parnell i Home Rule

W połowie XIX wieku były dwie ważne dla Irlandczyków sprawy – ziemia i jej godne i sprawiedliwe użytkowanie oraz walka o choćby częściową autonomię i lokalne władze, czyli tzw. Rządy Krajowe (Home Rule).

Pierwszą kwestię udało się w miarę szybko rozwiązać, ale nadanie Irlandii choćby ograniczonej autonomii okazało się nierealne.

Co to jest autonomia? W przypadku Irlandii chodziło o to by była choć trochę niezależna od Wielkiej Brytanii. Na tym etapie nie było oczywiście mowy o pełnej niepodległości, ale tzw. Rządach Krajowych. Irlandczycy chcieli mieć prawo o chociaż częściowo samodzielnyemu decydowaniu o swoim kraju.

Powstała w tym czasie Irlandzka Liga Dzierżawców, której założycielem był Charles Gavan Duffy, domagała się uczciwej wysokości czynszów oraz zagwarantowania dzierżawcom swobodnego dysponowania uprawianą ziemią. Miało to pomóc w poprawie sytuacji rolników

irlandzkich, którzy nie byli pewni swej egzystencji na dzierżawionych gruntach. Pograżona w wewnętrznych sporach Liga niestety niewiele zdziałała. Natomiast stała się pierwowzorem powstałej w 1879 roku Irlandzkiej Narodowej Ligi Ziemskiej. Na czele założonej przez Michaela Davitta organizacji stanął błyskotliwy prawnik irlandzki Charles Stewart Parnell.

Dlaczego rolnikom zależało na uregulowaniu tej kwestii? Dlatego, że na warunkach na jakich gospodarowali ziemią nigdy nie byli pewni tego czy nie zostaną z niej usunięci w praktyce z dnia na dzień.

Charles Stewart Parnell, urodził się w 1846 roku, wychował się w wygodnej, rodzinnej rezydencji Avondale House w sercu gór Wicklow w pobliżu wsi Rathdrum, w zamożnej protestanckiej rodzinie. Był przeciwnikiem rozwiązywania problemów irlandzkich na drodze walki zbrojnej. Wolał wykorzystywać do działania politykę i negocjacje.

W Rathdrum w hrabstwie Wicklow, nieopodal rodzinnej rezydencji Parnella, Avondale House znajduje się park jego pamiątki.

W efekcie działań Ligi Ziemskiej doszło do czegoś co w historii Irlandii nazwano wojną agrarną (1879-82). Jedną z najbardziej znanych metod walki, której korzenie sięgają właśnie wojny agrarnej był bojkot. Kapitan Charles Boycott i jego rodzina z hrabstwa Mayo została całkowicie odizolowana od lokalnej społeczności. Jego zbiory na polach musiał zebrać specjalnie wezwany oddział robotników protestanckich ściągniętych z innych terenów, dodatkowo ochraniany przez wojsko. W efekcie rosnącej skali bojkotu, akcji prowadzonej przez Parnella i Ligę, liberalny premier brytyjski Gladstone doprowadził do uchwalenia w 1881 roku ustawy zmieniającej relacje ziemskie w Irlandii. Ustawa ta przekształcała relacje pomiędzy właścicielem i dzierżawcą oraz wprowadzała system podwójnej własności. Liga uznała jednak, że to zbyt mało i kontynuowała walkę, ale w skutek aresztowań pod koniec 1881 roku została całkowicie rozbita.

Zakończenie tych walk politycznych przyniósł podpisany w 1882 roku przez Gladstone'a i Parnella Układ z Kilmainham. Brytyjczycy zobowiązywali się do dalszych ustępstw na rzecz dzierżawców, a Liga ukroczenie niepokojów. W tym samym roku powstała Liga Narodowa, której głównym celem było obalenie unii z Wielką Brytanią i wprowadzenie autonomii. W wyborach 1885 roku mandaty irlandzkie przypadły zwolennikom Parnella stając się istotną grupą w parlamencie brytyjskim.

Projekt ustawy o autonomii, który zaproponowano już w następnym roku zakładał wprowadzenie lokalnego parlamentu w Irlandii, który przejąłby odpowiedzialność za wyspę. Rządy Krajowe czyli Home Rule, miały być podobne do wprowadzonych wcześniej w Kanadzie i Australii. Ustawa ta nie miała jednak tak wielu zwolenników jak kwestie dotyczące ziemi rolnej. Część z posłów w Westminsterze widziała w niej zamach na jedność Korony Brytyjskiej. Protestanci, zwłaszcza z północy Irlandii postrzegali Rządy Krajowe jako Rządami Rzymu (Home Rule = Rome Rule). Oznaczało to, że do władzy, ich

zdaniem, dojdą w Irlandii katolicy czyli zwolennicy papieża, a tym samym, oni, czyli protestanci przestaną zajmować uprzywilejowaną pozycję.

Przeciwnicy walczyli na wszystkie możliwe sposoby, aby nie dopuścić do uchwalenia Home Rule. W 1890 roku do prasy przedostały się informacje o romansie Parnella z żoną W.H. O'Shea dawnego członka jego partii. Skandal doprowadził do rozłamu w ugrupowaniu Parnella. Sam Parnell opuszczony przez większość zwolenników, nadal walczył o autonomię była to jednak walka bezskuteczna. Zmarł w 1891 roku w Brighton, pochowany został na cmentarzu Glasnevin w Dublinie.

*Grób Parnella na cmentarzu Glasnevin
w Dublinie*